

CHỦ ĐỀ 8. ÔN TẬP DẤU CÂU**MÔN: NGỮ VĂN – KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG - LỚP 7****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****A. Lý thuyết**

Dấu câu	Chức năng
Dấu ngoặc đơn	Đánh dấu phần chú thích (giải thích, thuyết minh, bổ sung thêm)
Dấu ngoặc kép	- Dẫn lời nói trực tiếp của nhân vật hoặc của người nào đó. - Đánh dấu những từ ngữ được dùng với ý nghĩa đặc biệt - Đánh dấu các từ ngữ có hàm ý mỉa mai - Đánh dấu tên của các vở kịch, tác phẩm văn học, tờ báo, tập san... dẫn trong câu văn
Dấu gạch ngang	- Đặt giữa câu để chỉ ranh giới của thành phần chú thích trong câu - Đặt đầu câu để đánh dấu những lời đối thoại, lời nói trực tiếp của nhân vật. - Đặt ở đầu dòng để đánh dấu những thành phần liệt kê (các gạch đầu dòng). - Đặt giữa hai, ba, bốn tên riêng để chỉ một liên danh. - Đặt giữa hai con số ghép lại để chỉ một liên số hoặc một khoảng số. - Đặt giữa hai con số ghép lại để chỉ một liên số hoặc một khoảng số.
Dấu chấm lửng	- Tức ý vẫn còn chưa diễn đạt hết, vẫn còn điều muốn nói. - Ngập ngừng, ngắt quãng trong câu. - Dấu hiệu cho sự châm biếm, mỉa mai. - Đoạn kéo dài của một loại âm thanh nào đó.

B. Bài tập**Câu 1.** Cho câu sau:

“Chị Lan (hàng xóm của em) rất tốt bụng.”

- a) Xác định công dụng của dấu ngoặc đơn trong câu.
b) Viết lại câu không dùng dấu ngoặc đơn mà vẫn giữ nguyên ý.

Câu 2. Viết một đoạn văn (3–5 câu) kể về một người bạn hoặc người thân, trong đó sử dụng dấu ngoặc đơn để giải thích hoặc bổ sung thông tin.

Câu 3. Cho câu sau:

Cô giáo nói: “Học trò chăm chỉ sẽ thành công.”

- a) Dấu ngoặc kép trong câu dùng để làm gì?
b) Nếu bỏ dấu ngoặc kép, câu văn có thể gây hiểu lầm không? Vì sao?

Câu 4. Viết một đoạn văn ngắn (3–5 câu) kể lại lời nói của ai đó (thầy cô, bố mẹ, bạn bè...), trong đó có sử dụng dấu ngoặc kép để dẫn lời trực tiếp.

Câu 5. Cho câu sau:

– Em chào cô ạ!

- a) Dấu gạch ngang trong câu trên có tác dụng gì?
- b) Em có thể dùng dấu nào khác thay thế được không?

Câu 6. Viết một đoạn hội thoại ngắn (4–5 câu) giữa hai người, sử dụng dấu gạch ngang để đánh dấu lời nói.

Câu 7. Cho câu văn:

“Trời ơi... không thể tin được!”

- a) Dấu chấm lửng trong câu thể hiện điều gì?
- b) Nếu thay dấu chấm lửng bằng dấu chấm hoặc dấu phẩy, ý nghĩa có thay đổi không?

Câu 8. Viết một đoạn văn ngắn (3–5 câu) miêu tả tâm trạng hồi hộp, ngập ngừng hoặc bất ngờ, trong đó có sử dụng dấu chấm lửng.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Câu 1:

Phương pháp:

Xác định phần trong ngoặc có bổ sung, giải thích gì không.

Lời giải chi tiết:

a) Dấu ngoặc đơn dùng để bổ sung thêm thông tin về chị Lan.

b) Viết lại: “Chị Lan, hàng xóm của em, rất tốt bụng.”

Câu 2:

Phương pháp:

Viết thêm chú thích/bổ sung rồi đặt trong ngoặc đơn.

Lời giải chi tiết:

Anh trai em (lớp 12) học rất giỏi và luôn giúp em học toán.

– Dấu ngoặc đơn để **bổ sung thông tin** cho cụm “anh trai em”.

Câu 3:

Phương pháp:

Tìm xem phần nào là lời nói trích dẫn nguyên văn.

Lời giải chi tiết:

a) Dấu ngoặc kép dùng để **đánh dấu lời dẫn trực tiếp**.

b) Nếu bỏ dấu, câu dễ gây hiểu lầm về người nói hay nội dung lời nói.

Câu 4:

Phương pháp:

Ghi lời trực tiếp ai đó nói và đặt trong ngoặc kép.

Lời giải chi tiết:

Mẹ em dặn: “Ra đường nhớ đội mũ bảo hiểm.”

– Dấu ngoặc kép để **dẫn lời trực tiếp của mẹ**.

Câu 5:

Phương pháp:

Xác định lời thoại và chức năng dấu gạch ngang

Lời giải chi tiết:

a) Dấu gạch ngang dùng để **đánh dấu lời nói trực tiếp trong đối thoại**.

b) Không nên dùng dấu khác vì mất chức năng đặc trưng của lời thoại.

Câu 6:

Phương pháp:

Tạo đoạn hội thoại, mở đầu mỗi câu bằng dấu gạch ngang.

Lời giải chi tiết:

- Chào cậu!
 - Cậu đi đâu đấy?
 - Mình đi mua sách.
 - Cho mình đi cùng nhé!
- Dấu gạch ngang **đánh dấu lời thoại của từng nhân vật.**

Câu 7:

Phương pháp:

Nhận xét xem dấu chấm lửng giúp thể hiện cảm xúc gì.

Lời giải chi tiết:

- a) Dấu chấm lửng thể hiện **cảm xúc ngạc nhiên, ngập ngừng.**
- b) Thay bằng dấu chấm sẽ làm giảm cảm xúc, mất sự lảng động.

Câu 8:

Phương pháp:

Viết đoạn thể hiện cảm xúc ngập ngừng hoặc bất ngờ rồi dùng chấm lửng.

Lời giải chi tiết:

Em hồi hộp chờ kết quả... Cuối cùng, tên em được xướng lên ở vị trí dẫn đầu!

→ Dấu chấm lửng thể hiện **tâm trạng chờ đợi, hồi hộp.**